

Mellan hopp och förtvivlan

Predikan av pastor Grant Odhner

Läsningar

1 Konungaboken 19:1-18

Ahab berättade för Isebel allt som Elias hade gjort och att han hade dödat alla profeterna med svärd. Då sände Isebel bud till Elias och lät säga: "Må gudarna straffa mig både nu och i framtiden, om jag inte i morgon vid denna tid låter det gå med dig som det gick med profeterna."

När han fick höra det bröt han upp och flydde för sitt liv. Han kom till Beer-Seba i Juda och lämnade där sin tjänare. Själv gick han en dagsresa ut i öknen. Där satte han sig under en ginstbuske och önskade sig döden och sade: "Nu är det nog, Herre. Ta mitt liv, för jag är inte bättre än mina fäder." Elias lade sig ner under ginstbusken och somnade.

Men en ängel rörde vid honom och sade till honom: "Stig upp och ät!" När han såg upp, fanns där vid huvudänden ett bröd bakat på glödande stenar och en kruka med vatten. Han åt och drack och lade sig ner igen. Men Herrens ängel rörde vid honom igen, för andra gången, och sade: "Stig upp och ät, för annars blir vägen för lång för dig." Då steg han upp och åt och drack. Sedan gick han styrkt av maten i fyrtio dagar och fyrtio nätter ända till Guds berg Horeb. Där gick han in i en grotta, och i den stannade han över natten.

Då kom Herrens ord till honom. Han sade till honom: "Vad gör du här, Elias?" Han svarade: "Jag har verkligen ivrat för Herren Gud Sebaot. Israels barn har övergett ditt förbund, rivit ner dina altaren och dödat dina profeter med svärd. Jag ensam är kvar, och de försöker ta mitt liv." Herren sade: "Gå ut och ställ dig på berget inför Herren." Då gick Herren fram där, och en stor stark storm som ryckte loss berg och bröt sönder klippor gick före Herren. Men Herren var inte i stormen. Efter stormen kom en jordbävning. Men Herren var inte i jordbävningen. Efter jordbävningen kom en eld. Men Herren var inte i elden. Efter elden hördes ljudet av en svag susning.

När Elias hörde det, gömde han sitt ansikte med manteln och gick ut och ställde sig vid ingången till grottan. Då kom en röst till honom som sade: "Vad gör du här, Elias?" Han svarade: "Jag har verkligen ivrat för Herren Gud Sebaot. Israels barn har övergett ditt förbund, rivit ner dina altaren och dödat dina profeter med svärd. Jag ensam är kvar, och de försöker ta mitt liv."

Herren sade till honom: "Gå tillbaka igen och ta vägen till Damaskus öken och gå in och smörj Hasael till kung över Aram. Jehu ska du smörja till kung över Israel. Elisa, ska du smörja till profet i ditt ställe. Och det ska bli så att den som kommer undan Hasaels svärd ska Jehu döda, och den som kommer undan Jehus svärd ska Elisa döda. Men jag har lämnat kvar i Israel sjutusen män som inte har böjt knä för Baal och inte gett honom hyllningskyss."

Arcana Coelestia #5036:

Knappast någon i den kristna världen vet i dag var andliga strider kommer ifrån. Den som utsätts för dem har ingen annan tro än att de är plågor som uppstår från det onda som finns inom en person, och som först gör dem oroliga, sedan ängsliga och slutligen plågar dem.

Men de är helt okunniga om att dessa tillstånd orsakas av de onda andar som är med dem. Anledningen till att de är okunniga om detta är att de inte tror att de är i sällskap med andar medan de lever i världen.

Arcana Coelestia #4882:

Det är bättre att veta hur verkligheten är, därför att då är vi i sanningen. Och om vi är i sanningen är vi också i himlens ljus; ty himlens ljus är själva sanningen som kommer från Herrens gudomliga kärlek. Om vi skulle vara i sanningen, då skulle vi inte göra anspråk på det goda för oss själva, och det onda skulle inte heller klamra sig fast vid oss”

Arcana Coelestia #8159:

I frestelser kämpar helvetena mot oss och Herren för oss. Varje falskhet som helvetena introducerar möts av ett svar från det Gudomliga... Detta svar från det Gudomliga är vi mindre medveten om än vi är om dessa falskheter.... Vi blir knappast medveten om det annat än som hopp och därmed tröst - hopp rymmer dock otaliga välsignelser.

Predikan

En kvinna sitter vid sitt köksbord och känner sig nedslagen. Hon tänker på ett projekt som har varit på hennes att -göra-lista en tid, men hon gör små framsteg. För att få inspiration tänker hon på andra liknande projekt hon har klarat av tidigare, men allt hon har gjort känns bristfälligt och livlöst. Hon gör en kopp te. Under eftermiddagen, påminner allt hon ser omkring sig om något hon inte har lyckats göra. Bilder av sina nära och kära påminner henne om sin otillräcklighet som väninna, hustru, mor. Hon går in i nästa rum. Där ligger höger av böcker hon har velat läsa. Där ligger ett oavslutat projekt, en hög papper hon inte har sorterat eller tagit tag i. Hon känner att hoppet är ute – hoppet om att hon kan genomföra något, hoppet om att hon någonsin kan bli en person hon tycker om.

Det som är intressant är att det inte skulle göra någon skillnad om den här kvinnan faktiskt var effektiv i sitt arbete, en älskad och uppskattad vän, hustru och mor, eller inte. Det skulle inte göra någon skillnad hur mycket hon hade genomfört, eller hur bra. Hon skulle fortfarande känna sig nedslagen, och det skulle färga allt hon såg med sina mörka toner av förtvivlan.

Och nu ställer vi oss frågan varför Elias var nedslagen? Var det för att Isebel hade hotat att döda honom och kanske förföljde honom nu? Var det för att han hade arbetat så hårt för Herren men att alla hans ansträngningar hade varit förgäves. Var det för att han verkligen ”inte var bättre än sina förfäder”? Var det för att han var fysiskt och mentalt utmattad från de intensiva ansträngningarna de senaste dagarna? Alla de här sakerna var faktorer som gav anledning till att känna förtvivlan, men ingen av dem var orsaken. Några dagar senare när han lämnade Horeb (dit han hade flytt) och åkte tillbaka till Kanaan, hade inte någon av de här faktorerna ändrats, men hans hopp och handlingskraft var tillbaka; han var inte längre lamslagen av förtvivlan.

Mekanismerna som ligger bakom nedslagenhet och förtvivlan är inte samma sak som händelser som känslorna är kopplade till. Vi analyserar ofta vår nedslagenhet genom att fokusera på händelserna. Nya Kyrkans läror hjälper oss att vara medveten om mekanismerna som ligger inuti, alltså orsakerna.

Vi lär oss att alla våra mentala tillstånd uppstår i gemenskap med andarna och änglarna som är tillsammans med oss. Generellt, är vi kopplad till andar som liknar oss. Goda andar delar våra positiva förhoppningar, mål och ansträngningar. Onda andar delar våra själviska hopp, lustar och ansträngningar. Normalt kan våra mentala tillstånd modereras; vi svänger åt ett håll, men snart återställs jämvikten. Men ibland lyckas våra onda andar stanna kvar hos oss – längre än när vårt tillstånd normalt åter skulle komma i balans. De fortsätter att engagera våra lägre, själviska tendenser, fast vi strävar efter något högre. Det skapar dissonans mellan vad vårt "högre jag" ser och vill och vad vårt "lägre jag" ser och vill. Vi känner den här dissonansen, som Swedenborg beskriver som "ängslan, sorg i sinnet, och inre ledsenhet som kallas nedstämdhet" I Himmels och helvetes #299 Swedenborg skriver:

"Att det yttre sinnets ängslan har detta ursprung har jag fått veta och fått bekräftat genom mycken erfarenhet. Jag har sett dessa andar, hört dem, känt den ängslan som uppkommer från dem och talat med dem. När de drevs bort upphörde känslan av ängslan, när de återvände kom den tillbaka." *Himmel och helvete #299*

Skrifterna ger oss detta slående perspektiv på känslorna vi upplever de gånger vi är inne i en andlig kamp. Kampen kommer faktiskt utifrån och är inte så privat för oss som det känns; den är delade med andarna, fast det verkar som att den är inuti oss som vårt eget. Det här perspektivet är svårt att acceptera, därför att det går tvärtemot emot vår upplevelse.

Som vi hörde i läsningen från Arcana Cœlestia #5036: "Knappast någon i den kristna världen vet i dag var andliga strider kommer ifrån... Anledningen till att de är okunniga om detta är att de inte tror att de är i sällskap med andar medan de lever i världen..."

Stycket fortsätter om frestelser, en del i pånyttfödelse:

"I frestelser förs människor in i det onda tillstånd som de befinner sig i, det vill säga i vilket deras "gamla jag" befinner sig. När de väl träder in i detta tillstånd omges de av onda och helvetiska andar, och när dessa andar inser att de innerst inne är skyddade av änglar, så rör dessa onda andar upp de falska idéer de tidigare har funderat över och de onda gärningar de har begått. Men änglarna försvarar dem inifrån."

I samma stycke pratas det om andlig oro och samvetsqual. Man tror att de är en del av en själv. Citat:

"Den som vet och tror detta kan jämföras med personer som ser sig själv i en spegel och vet att det inte är de själva som framträder i den, eller på andra sidan av den, utan bara deras avbild; medan de som inte vet och tror detta kan jämföras med personer som ser sig själv i en spegel och antar att det är de själva som framträder där och inte deras avbild." *Arcana Cœlestia #5036*

Från dessa läror förstår vi att kanske den viktigaste saken vi kan veta om våra negativa känslor är att de inte bara är våra egna. Vi delar de känslorna med andra, och vi kan ändra vilka andar vi omger oss med. Den andra saken vi kan veta är att den riktiga orsaken till våra negativa känslor inte är de oönskade händelser som händer oss, eller människor som är inblandade i dem. De riktiga orsakerna ligger i andarna varifrån vårt andliga liv kommer.

Nu invänder du kanske att den här synvinkeln kunde leda till att vi aldrig tar itu med de väldigt verkliga beteenden vi hittar i oss själva som försätter oss i svårigheter. I stället skyller vi kanske på andarna som är med oss. Eller vi kanske aldrig tar itu med beteenden i andra som orsakar negativa känslor i oss – därför att våra negativa känslor kommer från andarna med oss...Att känna till den här sanningen tar inte bort behovet att ta itu med de verkliga

omständigheterna i våra liv. Vi måste fortfarande möta andra och oss själva, bearbeta vår beslutsprocess och ångra det onda vi har hållit fast vid och njutit av. Dock gör det verkligen en skillnad att veta sanningen om var våra mentala tillstånd kommer ifrån.

Hur gör det skillnad? Först, det hjälper oss att tänka klarare, på en högre nivå, i ett högre ljus. Swedenborg talade en gång med några andar som kämpade emot den här sanningen. Han förklarade att kunskap om verkligheten inte ändrar att de känner att livet är deras eget. Men, han säger

”det är bättre att veta hur verkligheten är, därför att då är vi i sanningen. Och om vi är i sanningen är vi också i himlens ljus; ty himlens ljus är själva sanningen som kommer från Herrens gudomliga kärlek.” *Arcana Caelestia* #4882.1-2

Han tillade att om vi skulle erkänna att vårt mentala liv flyter in, ”då skulle vi inte göra anspråk på det goda för oss själva, och det onda skulle inte heller klamra sig fast till oss”. *Arcana Caelestia* #4882.1-2 De här två sakerna är fantastiska fördelar av att tänka rätt om våra mentala tillstånd.

Först, låt oss titta på den andra fördelen: när vi tänker att ett olyckligt eller negativt tillstånd är ”vi”, klamrar det sig fast vid oss. Att tro att vi är orsaken till negativa känslor eller tankar är som att tro att en ful fläck på vår älsklingströja är permanent. Att veta att våra mentala tillstånd inte är i sig själva ”vi” är som att veta att fläcken helt ska tvättas bort. Det ändrar inte faktum att vi måste hantera smutsen, men det gör en skillnad hur mycket ängslan vi känner. Konstigt nog hör vi att det som gör att ondskan klamrar sig fast vid oss är vår tro att den är vår egen! Så, för att använda samma jämförelse, fläcken på tröjan blir permanent när vi väljer att tro att det är en del av tröjan. Vi läser följande om detta ämnet:

Så länge människor tror att de gör allt från sig själva, både goda och onda, så påverkas de inte av de goda, och ondskan fastnar vid dem. Men i det ögonblick de erkänner och tror att godhet flödar in från Herren, och inte från dem själva, och att ondskan kommer från helvetet, då påverkas de av godheten och ondskan fastnar inte vid dem. *Arcana Caelestia* #10219.3

Den andra fördelen med att vi erkänner att livet flyter in, är att vi inte gör anspråk på det goda som vi tror och känner som vårt eget. Varför är det en fördel? Vi upplever i alla fall att det goda är vårt eget. Men det finns faktiskt en skillnad! Att erkänna att det goda flyter in, är i själva verket att erkänna de här tillstånden som gåvor – gåvor som kommer från en outtömlig källa av Kärlek som vill dela med sig till oss, och som kan tas emot i större och större utsträckning allteftersom vi låter den leda oss. När vi tar goda känslor och tankar som något vi fått genom våra ansträngningar, eller något som bara hände slumpmässigt eller i naturens gång, går vi miste om den expansiva känslan som kommer från tacksamhet och ett kärleksfullt utbyte.

Låt oss komma tillbaka till ämnet nedslagenhet. När vi känner oss nedslagna som kvinnan vi nämnde i början, då kan det hjälpa att erkänna att de där känslorna av hopplöshet och nedstämdhet kommer från andar. Nej, det gör inte så att känslorna och det där tillståndet försvinner på en gång. Det ändrar inte någon av de handlingar och faktorer i det verkliga livet som reser sig som problem. Men när vi tittar på en negativ tanke som ”Du har aldrig gjort något av värde i ditt liv” – och när vi ser den, inte som vår egen tanke utan som något som kommer utifrån, så ger detta oss en strimma av hopp och ljus, och det manöverutrymme mellan oss och tanken, så att vi kan bli fria från dess starka negativitet. Det hjälper oss på

mindre allvar ta vår sinnesstämning och vinklingen den lägger på allt. Det påminner oss om att lyssna efter andra röster, positiva röster, och tro att de finns även om de onda andarna blockerar dem temporärt.

Andra röster... Kommer ni ihåg ängeln i vår läsning idag? Tror ni att Elias kände sig annorlunda efter att ängeln väckte honom och erbjöd honom varmt bröd och vatten? Änglar var med honom, jobbade på att väcka honom, ge honom mat även om han inte var beredd att släppa taget om sin nedslagenhet. Två gånger kom ängeln till honom, väckte honom och gav honom mat. Och maten livnärde honom i öknen, tills han kunde få kontakt med Gud.

Skrifterna berättar att Herren och Hans änglar alltid är med oss. Låt oss lyssna efter deras påverkan och tro på det, även när vår värld verkar mörk. När ängeln väckte Elias andra gången och gav honom bröd och vatten sa han: "Gå upp, ät, ty annars blir resan för lång för dig." Resan ÄR för lång för oss! Vi kan inte göra det av oss själva, vi kan inte göra det ensamma. Och vi är inte ensamma, även om vi känner att vi är det. Om vi "går upp", om vi öppnar ögonen och lyfter våra sinnen och kommer ihåg ängeln kall, ska vi upptäcka källor av andlig mat som räcker för resan.

Då steg Elias upp och åt och drack. Sedan gick han styrkt av maten i fyrtio dagar och fyrtio nätter ända till Guds berg Horeb.

Amen!